

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ТА ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Матеріали
науково-практичної інтернет-конференції
(23 квітня 2021 року)

ОДЕСА
2021

УДК 343.98:343.95
A43

*Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей, які суттєво
перевищували пропоновані обсяги*

A43 **Актуальні** аспекти криміналістичного та психологічного
забезпечення правоохоронної діяльності, м. Одеса, 23 квітня
2021 р. Одеса: ОДУВС, 2021. 269 с.
УДК 343.98:343.95

© ОДУВС, 2021

Мхеян Е. А.,
студент факультету №1 ННІПК ОДУВС

Науковий керівник:
Матієнко Т. В.,
*професор кафедри криміналістики та психології ОДУВС,
кандидат юридичних наук, доцент*

ЖІНКА ЯК СПІВРОБІТНИК ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

У зв'язку з розвитком суспільства, роль жінки стає більш значущою й займає нові позиції. Зокрема, професії, які раніше вважались тільки чоловічими, з перебігом часу починають змінювати

свій склад. Так, статистика в Україні свідчить, що зростає кількість жінок, які працюють в правоохоронній сфері, активно беруть участь у військовій справі, включаючи бойові дії, волонтерську діяльність. Рівність є невід'ємною основою сучасного демократичного суспільства, яке орієнтоване до соціальної справедливості та поваги до прав людини.

Тому актуальним є питання рівності чоловічої та жіночої статі в правоохоронній сфері. Про забезпечення гендерної рівності під час проходження публічної служби у різних державних органах та установах йшлося у роботах таких науковців, як О. Абрамова, Д. Бахрах, Н. Грицяк, Р. Денісова, В. Дроздова, Н. Єропкін, В. Кириченко, О. Кулачек, О. Лавріненко, І. Лескіна, Г. Мельниченко, Е. Правдіна, М. Покровська, В. Толкунова, Н. Олійник, Н. Оніщенко, Н. Чередніченко, І. Шульженко та інші

У Державній прикордонній службі України впроваджена система реалізації державної політики рівних прав і можливостей чоловіків та жінок в умовах військової служби і правоохоронної діяльності. За повідомленням офіцера Державної прикордонної служби України Ольги Деркач, у цьому військовому формуванні проходить службу 30 тисяч осіб, із яких 5 000 – жінки [3]. У системі Міністерства внутрішніх справ України працює 296 248 осіб, із яких 69 519 жінок, що становить 23,5 % [4]. Більшість жінок-поліцейських виконують паперову роботу та не займають керівних посад [1].

Л. Кормич вказує, що «гендерні відносини стимулюють співпрацю чоловіків і жінок в соціальному середовищі, формують певні моделі та норми поведінки, відповідно до конкретного культурного рівня суспільства. Це створює механізм соціальних зв'язків та взаємодії в рамках існуючої соціальної системи. Наголос робиться саме на системному підході, який поєднує природну специфіку, моральні вимоги, правові статуси тощо для визначення місця і ролі жінок і чоловіків в суспільному розвитку, що виступає обов'язковою умовою демократичного процесу» [5, с. 18].

У Законі України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08 вересня 2005 р. зазначено спрямування державної політики на закріплення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; запроваджено обов'язкове проведення гендерно-правової експертизи; заборонено дискримінацію за ознакою статі; визначено систему суб'єктів, що наділені повноваженнями у сфері гарантування рівних прав та

можливостей жінок і чоловіків; передбачено засади забезпечення гендерної рівності у конкретних сферах; введено позитивні дії; встановлено відповідальність за порушення законодавства про рівність прав та можливостей жінок і чоловіків [6]. Не менш важливу роль у сфері забезпечення гендерної рівності відіграють Закон України від 6 вересня 2012 р. «Про засади запобігання та протидії дискримінації» [7], Закон України від 7 грудня 2017 р. «Про запобігання та протидію домашньому насильству» [8]

Реалізація жінки у професійній діяльності передбачає розвиток таких якостей, як: впевненість, емоційна врівноваженість, прагнення до досягнень, відповідальність, незалежність, самостійність, гнучкість поведінки. Позитивними характеристиками в результаті впливу професійної діяльності на особистість жінки є такі: у них підвищується соціальний статус, задовольняється потреба у самореалізації, стимулюється необхідність підтримки професійної придатності, зовнішнього вигляду. Все це додає жінкам впевненості у собі і позитивно впливає на їхню активність [9].

Основними проблемними питаннями, які виникають в роботі жінки-правоохоронця є:

- проблема сприйняття жінок в ОВС. Тобто у баченні багатьох людей правоохоронна діяльність є «чоловічою» сферою роботи, що породжує у суспільстві сумніви щодо «жіночності» тих жінок, які обрали цю сферу діяльності;

- керівництво, зазвичай, з негативом ставиться до жінок в репродуктивному віці, побоюючись можливої вагітності і подальшого виходу у відпустку, пов'язану з материнством;

- якщо жінка-правоохоронець обіймає гарну посаду, то, зазвичай, люди сприймають це не як її власне досягнення, а як випадкове, незаслужене просування службовими сходами;

- жінки, які працюють в ОВС повинні пройти складний шлях подолання стереотипів;

- проблема поєднання жінкою двох значущих сфер життя – сімейної і професійної.

Європейські поліцейські вважають, що служба жінки в поліції є результативною. Під час вирішення сімейних конфліктів жінки більш комунікабельні, а також робота жінок-поліцейських в роботі з жертвами насильницьких дій, з підлітками-правопорушниками є незамінною.

Значна кількість суперечностей виникає саме через сприйняття жінки у суспільстві лише у ролі жінки-матері, жінки-дружини тощо. Слід звернути увагу на економічну несамостійність жінки, зокрема, на традиційну думку щодо економічної залежності жінки від чоловіка. Нездатність жінки реалізувати свої потреби самостійно шляхом професійного розвитку робить її економічно вразливою та залежною. Причиною неспроможності самореалізації жінки також можна вважати несприйняття її як такої, яка здатна задовольнити потреби, висунуті суспільством, наприклад, у певному напрямку суспільної діяльності (політика, де керівну роль займає чоловік; правоохоронні органи тощо).

Отже, у процесі професійної діяльності відбувається самореалізація жінки, що відповідає її потребам і можливостям. Якщо до питання гендерної рівності в поліції, то слід зазначити, що українські правоохоронні органи лише нещодавно вийшли на шлях подолання проблеми. Зокрема, проблемним для роботодавців постає питання поєднання репродуктивної функції жінки, використання декретної відпустки та виконання обов'язків жінкою на посаді поліцейського. Однак таке питання залишається відкритим, адже у статті 3 Закону України від 15 листопада 1996 року «Про відпустки» [10] одним із видів відпусток є соціальна відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, і там не зазначено про обмеження для окремих видів професій. Тобто виходить, що працювати в органах поліції та паралельно набути статусу «матері» цілком законно. Хоча жінка-поліцейський фізично слабша за чоловіка-поліцейського через свої фізіологічні особливості, однак, жінки мають більш високий рівень емоційності, самокритичності та комунікабельності, мають розвинену інтуїцію, більш високий рівень виконавчої дисципліни та більш низький рівень агресивності.

СПИСОК БІБЛОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Жінки в поліції URL : <http://noborders.org.ua/zhinki-v-politsiyi>
2. В Національній поліції на сьогодні працюють майже 22% жінок МВС URL : <https://www.unian.ua/society/2240561-v-natspolitsiji-na-sogodni-pratsyuyut-mayje-22-jinokmvs.html>.
3. Жінка в реформованих та nereформованих органах правопорядку: проблема чи вирішення? [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dpsu.gov.ua/>.

4. Проблеми гендерної рівності у секторі безпеки і оборони [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://helsinki.org.ua/>.

5. Кормич Л. І. Гендерні відносини: сутність та значення в суспільно-політичному розвитку / Л. І. Кормич // Актуальні проблеми політики. 2013. Вип. 49. С. 16-22.

6. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 р. № 2866–IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 52. Ст. 561.

7. Про засади запобігання та протидії дискримінації: Закон України від 06.09.2012 р. № 5207–VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17> (дата звернення : 22.08.2020).

8. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 р. № 2229–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19> (дата звернення : 22.08.2020).

9. Ковалев С. В. Психология современной семьи / С. В. Ковалев. – М., 1988. 208 с

10. Закон України від 15 листопада 1996 року «Про відпустки» URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80>.

Усата Г. О.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ ПРИ
РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ, ВЧИНЕНИХ З
ВИКОРИСТАННЯМ КРИПТОВАЛЮТИ.....214

Федоренко О. А.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У
СФЕРІ ЕКСПЕРТНО-КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....219

Юнацький О. В.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНІ ЯКОСТІ
СУДОВОГО ЕКСПЕРТА.....222

Юнку І. І.

ТИПОВІ ПОМИЛКИ У ВИСНОВКАХ ЕКСПЕРТІВ.....225

Янковий М. О.

СЛІДИ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ РУК: КРИМІНАЛІСТИЧНА
КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКСПЕРТОМ.....230

СЕКЦІЯ 4. ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ.

Бєла К. Ю.

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНАХ:
ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....233

Гамурар І. О.

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ...237

Довгань А. С.

ПРОБЛЕМА ГЕНДЕРНОГО ДИСБАЛАНСУ В
ПРАВООХОРОННІЙ СИСТЕМІ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ....240

Мхеян Е. А.

ЖІНКА ЯК СПІВРОБІТНИК ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ...243

Слободянюк А. В.

ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ В РОБОТІ ПОЛІЦІЇ.....247

Смірнова О. М.

ВПЛИВ ГЕНДЕРНОГО ФАКТОРУ НА РІВЕНЬ ІНТЕЛЕКТУ
ТА ЗАГАЛЬНИХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ
ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ.....250

Церковний Ю. Г.

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ПРАВООХОРОННИХ
ОРГАНІВ.....257